

ชื่อโครงการ เครือข่ายนวัตกรรมการเรียนรู้ทักษะชีวิตด้านบริโภคนศึกษา : กรณีจังหวัดเชียงใหม่
 นักวิจัยหลัก 1. นางสิรินันท์ ศรีวีระสกุล
 2. นางมยุเรศ มณีนิล
 3. นางศรียรรณ ชูรินทร์
 4. นายดุสิต พรหมชนะ
 ปีที่วิจัย พ.ศ. 2551

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิจัยและพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมการเรียนรู้ทักษะชีวิตด้านบริโภคนศึกษากรณีจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ คือ รู้กิน รู้ใช้ รู้คุณค่า และรู้เท่าทัน การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบวิธีวิจัยและพัฒนา มีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยคือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 โรงเรียน มีครูเครือข่ายเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 100 คน และมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายการวิจัย 7,840 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลการบริโภคของนักเรียนและแบบสำรวจสภาพครูกับการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

- 1) สภาพการณ์การบริโภคของเด็กในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา ป.1-6 ในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดเชียงใหม่ คือ

ด้านรู้กิน พฤติกรรมที่เป็นจุดเด่นอันดับหนึ่งได้แก่ เด็กรับประทานอาหารเช้า 3 มื้อทุกวันคิดเป็นร้อยละ 98.88 จุดอ่อนที่ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมการบริโภคอันดับหนึ่งได้แก่ เด็กบริโภคอาหารจานด่วน (Fast Food) คิดเป็นร้อยละ 87.09

ด้านรู้ใช้ พฤติกรรมการบริโภคที่เป็นจุดเด่นอันดับหนึ่ง ได้แก่ เด็กหยอดเงินในกระปุกออกสินทุกวันคิดเป็นร้อยละ 97.18 จุดอ่อน ที่ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมอันดับหนึ่ง ได้แก่ เด็กช้อปปิ้งของในห้องสรรพสินค้าคิดเป็นร้อยละ 93.33

ด้านรู้คุณค่า พฤติกรรมการบริโภคที่เป็นจุดเด่นอันดับหนึ่ง ได้แก่ เด็กปิดน้ำ ปิดไฟ เมื่อเลิกใช้คิดเป็นร้อยละ 98.61 จุดอ่อนที่ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมอันดับหนึ่ง ได้แก่ เด็กไม่รู้จักซ่อมแซมสิ่งของอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่ชำรุดเสียหายได้คิดเป็นร้อยละ 83.67

ด้านรู้เท่าทัน พฤติกรรมการบริโภคที่เป็นจุดเด่นอันดับหนึ่งได้แก่ ขอบดูรายการสารคดีคิดเป็นร้อยละ 92.73 จุดอ่อนที่ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมอันดับหนึ่ง ได้แก่ ขอบดูโทรทัศน์ VCD/VDO คิดเป็นร้อยละ 97.18

2) การส่งเสริมและพัฒนาครูเครือข่าย ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า ครูเครือข่ายหรือ นวัตกรรมได้ออกแบบนวัตกรรมทักษะชีวิตบริโภคศึกษา เกิดผลงานจำนวนทั้งหมด 79 ผลงานผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและมีทักษะชีวิตพื้นฐานดีขึ้น ครูเครือข่าย เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาของทักษะชีวิตบริโภคศึกษา สามารถพัฒนาวัตกรรมการสอนได้ ผู้บริหาร มีนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนในการนำเรื่องทักษะชีวิตบริโภคศึกษาและโรงเรียนมีนวัตกรรมการสอนรูปแบบการสอนที่แปลกใหม่ ผู้ปกครองเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องทักษะชีวิตบริโภคศึกษา เกิดความตระหนักในการติดตามดูแลแนะนำบุตรหลาน และชุมชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกับโรงเรียน

3) รูปแบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อขับเคลื่อนเครือข่ายนวัตกรรมการเรียนรู้ทักษะชีวิตด้านบริโภคศึกษา พบว่ามีกิจกรรมหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ 6 กิจกรรมคือ

3.1 การประเมินความพร้อมและสร้างโรงเรียนเครือข่าย (Creating a school network)

3.2 การให้ข้อมูลและความรู้ (Informing and educating the participants)

3.3 การมุ่งสู่นวัตกรรม (Creating innovative techniques)

3.4 การนิเทศติดตามและประเมินผล (Supervising and evaluation)

3.5 การสกัดองค์ความรู้ (Creating new knowledge base)

3.6 การนำสู่ชุมชนและสังคม (Distributing results to the community and society)

4) ผลการประมวลองค์ความรู้จากผลงานนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูเครือข่าย พบว่ามีรูปแบบการเรียนการสอนทักษะชีวิตด้านบริโภคศึกษาอยู่ 8 รูปแบบคือ

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Focused Thinking Skill Model in Learning)

2. รูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัย (Research - Based Learning Model)

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างสถานการณ์การปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างเจตคติในเชิงบวก(Positive Attitude Learning Model)
4. รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมการเล่านิทาน (Story Telling Learning Model)
5. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ Best (BEST Learning Model)
6. รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ภาพยนตร์ สื่อโฆษณา เกมคอมพิวเตอร์ การ์ตูนเป็นกรณีศึกษา(Multi-media Case Study Learning Model)
7. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ R 3S (R 3S Learning Model)
8. รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม (Parents' Involvement Learning Model)

จากรูปแบบดังกล่าวพบว่าครูผู้สอนทักษะชีวิตด้านบริโภคศึกษามีบทบาทสำคัญที่นำไปสู่พัฒนาการทางการสอนบริโภคศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ คือ

1. ครูเครือข่ายศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาบริโภคศึกษาทุกด้าน ด้วยการอบรมสัมมนา ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมจาก หนังสือตำราและInternet
2. ครูเครือข่ายใช้ผลการสำรวจสภาพการณ์ด้านการบริโภคเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคิด ใจทฤษฎีวิจัย
3. ครูเครือข่ายศึกษามาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตรและ เลือกรูปแบบการเนื้อหาบริโภคศึกษาได้อย่างเหมาะสม
4. ครูเครือข่าย ออกแบบนวัตกรรมรูปแบบการสอนและทำการวัดผลประเมินผลผู้เรียนอย่างสอดคล้องกัน
5. ครูเครือข่ายดูแล ติดตามและ วัดผลประเมินผลทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม
6. ครูเครือข่ายประสานสัมพันธ์ให้เผยแพร่ความรู้ ต่อผู้ปกครอง ชุมชน
7. ครูเครือข่ายขยายความรู้เรื่องบริโภคศึกษา แบ่งปันวิธีสอนให้แก่ครูภายในโรงเรียน
8. ครูเครือข่ายเป็นผู้นำทางด้านวิชาการร่วมกันฝ่ายหัวหน้างานบริหารงานทางวิชาการของโรงเรียนในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนเนื้อหาบริโภคศึกษา
9. ครูเครือข่ายเป็นผู้นำทางวิชาการ ร่วมกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการเสริมสร้างบุคลิกลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้รู้กิน รู้ใช้ รู้คุณค่าและรู้เท่าทันในการบริโภค

The project's Title: The Innovators network of Life Skills in Consumer Education:
Case Study in Chiangmai

Researchers: 1. Mrs. Sirinan Sriweraskul
2. Mrs. Mayurase Maneenin
3. Mrs. Sriwan Charinthorn
4. Mr. Dusit Phomchana

Year: 2008

Abstract

This project of this research was aimed to research and develop the innovators network of life skills in consumer education in Chiangmai area. The concepts used in order to develop the learning innovations are knowing how to consume, how to utilize, realizing the value, and being aware. The research method used in this research was the research and development methods. The targets were the education institutes that provide the education from kindergarten to grade six which were willing to participate in this project in Chiangmai area. There were 10 schools that participated, 100 innovators, and 7,840 students. The tools used in this project were the consuming behaviors survey of the students, the teaching and learning condition in life skills aspect. The data was analyzed in frequency, percentage, average, and standard deviation. The evaluation was successfully evaluated by students, parents, and teacher networks.

The results of the research were as the followings,

1. The situations of consuming of kindergarten and primary students were;

1.1. In knowing how to consume aspect

The most outstanding finding was the students who had 3 meals per day. The percentage was 98.88. The weak point was the fast food consuming. The percentage was 87.09 percent.

1.2. In knowing how to utilize aspect

The most outstanding finding was the students who had been saving money everyday. The percentage was 97.18. The weak point was the shopping behaviors at the shopping centers. The percentage was 93.33percent.

1.3. In realizing the value aspect

The most outstanding finding was the students who always saved the water and turn off the light every time they did not use it. The percentage was 98.61. The weak point was the students who did not know how to fix some broken down equipments. The percentage was 83.67percent.

1.4. In having self- awareness aspect

The most outstanding finding was the students who watched the documentary programs. The percentage was 92.73. The weak point was the students who liked watching DVD and VCD. The percentage was 93.33percent.

2. The development of the teacher networks.

The results and the effects were found out that the network teachers or the innovators had designed the consuming educational innovation. There were 79 products and the results were that the students developed their thinking skills and life skills. The network teachers gained knowledge and understand about the content and ways to teach about life skills in consuming behaviors. They can expand and improve their lesson plans. The administrators had prepared a new policy that will bring the consuming behaviors education into real practice in school. The school has more innovative techniques and the teaching activities are more interesting. The parents have more understanding about life skills in consuming behaviors. They have more realization in giving advices to their children. And the society has more participation in building up the better classroom.

3. The management model to drive this project to achieve was composed by 6 core activities which were

- 3.1 Accessing the readiness and creating a school network
- 3.2 Informing and educating the participants
- 3.3 Creating innovative techniques

3.4 Supervising and evaluations

3.5 Creating new knowledge base

3.6 Distributing results to community and society

4. The learning model that were created by the teachers can be concluded into 7 types.

4.1 Focused Thinking Skill Learning Model

4.2 Research- based learning Model

4.3 Positive Attitude Learning Model

4.4 Story Telling Model

4.5 BEST Learning Model

4.6 Multi-Media Case Study Learning Model

4.7 R 3S Learning Model

4.8 Parents'Involvement Learning Model

From the above teaching techniques, the teachers who were in the network of this research played the important role in developing teaching methodology in Chiangmai.

1. The network teachers had been searching for knowledge and understanding in consuming content by joining the seminar or searching the information from the internet.

2. The network teachers used the results from the situation survey to become their classroom research project question.

3. The network teachers studied the learning outcomes required by the curriculum and could apply the content of consuming effectively.

4. The network teachers designed the teaching method and the qualified evaluation which served to the lesson.

5. The network teachers were able to access students both in group and individually.

6. The network teachers were able to distribute results to community and society.

7. The network teachers shared the knowledge about consuming education and teaching techniques to other teachers.

8. The network teachers were able be school leader in improving the consuming education together with the leader of the academic affair.

9. The network teachers were able to be an academic leader who worked in students and activities area in order to produce the students who know how to consume, how to utilize, realize the value and be aware.